No. 33. **1846**

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dingsdags, Donderdags en Zaturdags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 3,00; voor de buitensteden *f* 3,50; franco door het geheele Rijk. *Brieven, Gelden,* enz. FRANCO te adresseren aan het Bureau dezer COURANT.

ZATURDAG, 12 SEPTEMBER.

Advertentien van acht regels en daar beneden worden tegen *f* 1,75 geplaatst; meer dan acht regels tegen 20 cents per regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 11 September.

Wij hebben nog niet een woord gezegd over den afloop der verkiezingen in Frankrijk. Wij zijn daarin verhinderd geworden door de behandeling van andere vraagpunten, zoo hier als elders aanhangig. Wij hadden vóór de verkiezingen gewezen op hetgeen in Frankrijk omging. Het is dus noodig, dat wij daarop terugkomen, om het resultaat te zien van het werk, dat toen in wording was.

De politieke partijen zijn afgedwaald tot eene kwestie van personen. De vraag was hier, zal Guizot of Thiers de gedragslijn doorzetten, die nu sinds jaren wordt gevolgd? Het spreekt van zelf, dat de vraag zóó voorgesteld, moest worden beslist ten voordeele van Guizot, eensdeels, omdat hij in bezit is, en ten andere, omdat hij meer *esprit de conduite* heeft dan Thiers, die zich ligtvaardig laat vervoeren tot invallen en grillen van den oogenblik, als hij meent populariteit te kunnen winnen.

Intusschen, men kan daaruit afleiden, hoe arm de volksbewegingen in resultaten zijn, als daarbij niet voorzit een groot denkbeeld. Frankrijk is gedurende eenige maanden bewerkt geworden door alle kwade passiën, met de vasthoudendheid en voortvarendheid van het eigenbelang. Al wat de oppositie door talent en invloed en vermogen heeft kunnen opleveren, is gebezigd geworden, om de gemoederen tegen het ministerie op te ruijen. Daarvoor is niet één wapen gespaard. En wat heeft het uitgewerkt? Dat het ministerie meer dan ooit versterkt, eene magtiger meerderheid heeft verworven, dan ooit eenig ministerie van de Julij-dynastie heeft bezeten.

Hoe gunstig steekt daarbij af de invloed, welken de Katholijken in Frankrijk op de verkiezingen hebben uitgeoefend! Bij hen was geene kwestie van personen te vinden. Wat is hun aan personen gelegen, die de banier der vrijheid geplant hebben op het veld der volksbeweging? Vrijheid van onderwijs; vrijheid van godsdienst, ziedaar twee groote beginselen, onafscheidelijk aan elkander verbonden, welke zij geschreven hebben op den standaard, waarom zij zich eenparig hebben geschaard.

Het is nog slechts vier jaren geleden, dat het genoeg was, in de kamer der gedeputeerden van vrijheid van onderwijs en godsdienst te spreken, om uitgelagchen, of althans met een medelijdend schouderophalen begroet te worden. Toen de edele graaf de Montalembert met een zeldzaam talent die twee groote beginselen bij de Pairs ter sprake bragt, was zijne redevoering een gebeurtenis. Zij wekte bijna evenveel sensatie, als een of ander Europeesch voorval. Men was verbaasd, dat de jeugdige pair, zoo als hij genoemd werd, zoo stout had durven zijn, om in de kamer beide denkbeelden met de hem eigene rondheid en waardigheid te bepleiten.

Een drietal jaren zijn daarover heên gegaan; het zaad door zijn vruchtbaar woord uitgeworpen, heeft ontkiemd; de plant is een boom geworden, die diepe wortels heeft geschoten in den boezem der bevolking, en die zijne takken over de gansche natie heeft uitgespreid. Ziedaar de kracht van een denkbeeld.

Voor den eersten maal verschenen de Katholijken, dit jaar, met hun beginsel van vrijheid in de verkiezingen. Het was eene onbedrevene proefneming. Ongetwijfeld waren er velen onder hen, misschien wel de meesten, die aan dien strijd geen deel namen, óf omdat zij werden weerhouden uit vrees, óf omdat zij gewikkeld waren in de kleingeestige schermutselingen van de nog kleingeestiger politieke partijen. En toch, niettegenstaande dit alles, hebben zij reeds nu, bij dezen eersten keer, resultaten bekomen, welke aller verwachting overtreffen.

Bijna in alle kies-collegiën van gansch Frankrijk is de vrijheids-kwestie der Katholijken openlijk aan de candidaten voorgesteld. Zij is overal aangehoord, terwijl ze vroeger met bespotting zonde zijn bejegend. En niet alleen is zij aangehoord, maar zij is met belangstelling behandeld.

Maar er is meer. Onder de vele honderden candidaten zijn er geen twintig gevonden geworden, die ze openlijk hebben durven bestrijden. Integendeel, bijna allen hebben zich verpligt gevoeld, zoo niet uit overtuiging, dan toch uit vrees voor de stemmen der Katholijken, haar, althans in schijn, te huldigen.

Dan, de Katholijken lieten zich niet door woorden paaijen. Zij vorderden nadrukkelijke, juist omschrevene verklaringen op schrift of tusschen getuigen. Zij gaven hunne stem aan den candidaat, welke zich verbond tot de verdediging der katholijke vrijheden. En het is hun op menige plaats gelukt, door hunne stemmen dien candidaat benoemd te zien, die zich voor de Katholijken het gunstigst had getoond.

De gevolgen van dien uitslag zijn gewigtig. Vooreerst hebben de Katholijken in de Kamer der gedeputeerden menig lid aangewonnen voor hunne regten. Zij zijn velen, die zich bij mondelinge of schriftelijke afspraak aan de eischen der Katholijken hebben verbonden. Er mogen nu onder hen eenigen, verscheidenen zelfs, ontrouw worden aan hun woord; zulks is waarschijnlijk; maar zij staan opgeteekend in het geheugen hunner committenten, en bij eene herkeus zullen zij rekening moeten afleggen van hun gedrag. Wee hun, die dan zullen bevonden worden het eenmaal gegeven woord te hebben verbroken. Zij zullen, gelijk nu reeds te Reims is geschied, onder geene voorwaarde de stem erlangen van hen, die zij eenmaal hebben bedrogen. Zij zullen, gelijk de heer Chaix d'Est Ange, van het wetgevend tooneel verdwijnen, om plaats te maken voor anderen, die beter weten te volvoeren, wat zij eenmaal hebben beloofd.

Daarenboven, het is ook eene les voor de regering en voor hen allen, die in de Kamer zitting hebben, zonder zich tot iets voor de Katholijken te hebben verpligt. De gelukkige uitslag dezer eerste proefneming zal de vreesachtige Katholijken aanmoedigen, om ook tot de verdediging hunner gewetensbelangen op te komen. Bij eene tweede proefneming zullen de Katholijken veel talrijker, meer eensgezind en meer bedreven zijn. Hunne verdubbelde magt en invloed zal dan nog oneindig gunstiger moeten werken op de verkiezingen; en een veel grooter aantal van gedeputeerden zal zijne herkiezing afhankelijk gemaakt zien van de stemmen der Katholijken. Hunne minderheid zal dan eene magt worden, die alle hinderpalen zal doen wegvallen, en de gelegenheid, of liever de noodzakelijkheid doen geboren worden, om hunne wenschen, die nu slechts in het charter zijn toegezegd, ook door de wetgeving in praktijk te brengen.

Men ziet alzoo, dat in Frankrijk de zaak van de vrijheid van godsdienst en onderwijs groote stappen heeft gedaan, en hare oplossing nadert. De strijd is niet voleindigd. Maar men heeft en legers en wapenen verzameld, die eene zekere overwinning voorspellen.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

AMSTERDAM, 11 September.

Mgr. Innocentius Ferrieri, Honorair Kamerheer van Z. H. Pius IX, Vice-superior der Hollandsche Zending en Zaakgelastigde van den H. Stoel bij den Koning der Nederlanden, is dezer dagen door den H. Vader tot Geheim Kamerheer verheven. — Het verschil dier beide waardigheden is hierin gelegen. Buiten de vertrekken voor de bedienden grenzen twee zalen, die met elkander gemeenschap hebben, aan het kabinet van den Paus. In die, welke daar het naast aan grenst, vertoeven de Geheime, in de andere de Honoraire Kamerheeren. Den laatsten is geene bepaalde bediening aangewezen; zij zijn slechts daar, om den H. Stoel luister bij te zetten. Den Geheimen Kamerheeren, daarentegen, is eene bepaalde werkkring voorgeschreven. Zij dienen de personen aan, welke tot den Paus wenschen toegelaten te worden, en ontvangen onmiddelijk van Z. H. de orders, welke de H. Vader verlangt uitgeoefend te hebben. Door zijne benoeming tot Geheim Kamerheer, heeft Z. H. alzoo aan Mgr. Ferrieri een blijk van onderscheiding gegeven, waarin de Katholijken van Nederland zich innig verheugen.

Van goeder hand vernemen wij, dat eenige weinige Katholijken, die uit gevoel van zedigheid hunne namen niet aan het publiek bekend maken, een gedicht als hulde aan den Hoogwaardigen en Doorluchtigen Heer Jacobus Grooff, Bisschop van Canea, i. p. i. enz., op Woensdag, den 9den September, hebben aangeboden. Op dat gedicht, hetwelk algemeen zal verkrijgbaar gesteld worden, hopen wij later breedvoerig terug te komen.

Eergisteren avond, ten zes ure, werd het feest van gisteren, van de Kon. Ned. Yachtclub, door kanonschoten aangekondigd.

Met den laatsten spoortrein kwam alhier aan Z. K. H. de Prins van Oranje, met deszelfs adjudant, den luit.-kolonel Jonkheer H. de Haze-Bomme, en stapte af aan het Paleis, van waar Z. Kon. Hoogh. gisteren morgen ten half tien ure, zich naar de overzijde van het IJ begaf, om de aangekondigde wedstrijden met Hoostdeszelfs bijzijn te vereeren.

Omstreeks 10 ure naderde Z. K. H. de Prins van Oranje met de koningssloep de tribune der Jagtklub, alwaar Hoogstdezelve door eene commissie uit het Stedelijk Bestuur en eene andere van de Jagtklub, onder het lossen van het geschut en het spelen der volksliederen, ontvangen werd, vervolgens meestal zijne standplaats koos in de nabijheid van den seinpaal, en zich aldaar met onderscheiden autoriteiten en leden van de Jagtklub minzaam onderhield.

De wedstrijden begonnen: de eerste, die der zesriems Gieken, verviel bij gebrek aan ingeschreven vaartuigen. De prijs was een door de leden van den raad der Kon. Nederl. Yachtclub, voor leden dier club of Heeren Officieren der zee- en landmagt en geassimileerde rangen, aangeboden voorwerp van brons of ander metaal.

Bij den tweeden wedstrijd, dien van [illegible] (prijzen der Jagtklub *f* 220 voor de eerste, *f* 70 voor de tweede aankomende) is de prijs behaald geworden door n°. 2, Jacoba, van H. A. van [illegible], te 's Gravenhage, die den afstand van 7400 Ned. ellen, in 31 minuten heeft afgelegd; dit vaartuig werd gestuurd door den Heer A. Kooij. De premie is te beurt gevallen aan

n°. 4, de Amstel, mede toebehoorende aan den Heer van Karnebeek; dit vaartuig had 33 minuten besteed.

Hierop volgden No. IV, te weten vijf riems walvischsloepen. Van de drie vaartuigen, voor dezen wedstrijd ingeschreven, heeft de prijs (ƒ 170) gewonnen No. 5, de Maas, van C. Vlierboom en Zoon, te Rotterdam, in 38 minuten, de premie (ƒ 60) No. 6 de Zuidpool, van gebroeders Reelfs te Amsterdam, in 40 minuten.

No. VI, dat de derde plaats in de volgorde der wedstrijden innam, was die van alle soorten van jollen en sloepen, uitgezonderd wherry's, gieken en walvischsloepen. De prijs, die in ƒ 100 bestond, is verkregen door No. 3, eene sloep van den heer C. F. Kopersmit, in 41 minuten, de premie van ƒ 30 door No. 1, eene reddingsboot van J. Boelen Rzn. qq., te Amsterdam, in 43 minuten.

De wedstrijd n°. VII, die de 4de geworden was, was die van zeilvaartuigen met dek, dingende naar den grooten prijs van ƒ 600, uitgeloofd door Z. M. den Koning, Beschermheer der klub. De prijs is gewonnen door n°. 2, de Vos, een jagt van J. P. Dekker, te Zaandam, dat den afstand, voor dezen wedstrijd bepaald, heeft afgelegd in 2 uren 12 minuten. De premie is behaald door n°. 6, Volhouder, een dekvaartuig van *Weeden*, hetwelk 2 uren 16 minuten besteed heeft. N°. 8, Jonge Pieter, een jagt van P. A. Dekker te Zaandam, en n°. 15, Koophandel, een jagt van J. Boerendans te Zaandam, zouden prijs en premie gewonnen hebben, maar zijn niet om de drie boeijen gezeild.

Vervolgens begon de wedstrijd N°. X, naar den prijs van ƒ 100, door de stad Amsterdam aan visschersvaartuigen uitgeloofd. Deze is verkregen door n°. 6, een' botter van G. Peters, die den' afstand in twee uren 3 minuten heeft afgelegd. De premie, het bedrag der inleggelden, is behaald door n°. 2, een' botter van W. Koelewijn, te Bunschoten, in 2 uur en 14 minuten.

N°. VI. van het Programma, een strijd voor alle soorten van platboomde roeivaartuigen, was bij al de veranderingen de zesde in volgorde gebleven. De prijs van ƒ 75 is gewonnen door n°. 4, een schouw van J. H. J. Staal, te Amsterdam, in 26 minuten; de premie van ƒ 55 door n°. 8, schouw van J. Mens, te Amsterdam, in 28 min.; de premie van ƒ 40 door n°. 10, schouw van H. Brons, te Amsterdam, in 29 min., en de premie van ƒ 30 door n°. 9, schouw van A. Martini, te Amsterdam, in 31 minuten.

Nu kwam op de zevende plaats de wedstrijd van zesriems Gieken; in het programma onder N°. III geplaatst. De prijzen waren ƒ 240 voor de eerst aankomende, en ƒ 60 voor de tweede. De eerste is behaald door de Giek Topaas, toebehoorende aan Z. K. H. den Prins van Oranje, in 30 minuten, de andere door de Eersteling, van Z. K. H. Prins Hendrik, in 31 minuten.

De wedstrijd N°. IX voor scheeps-barkassen was de achtste. Voor dezen wedstrijd had de stad Amsterdam eenen prijs uitgeloofd, bestaande in eenen zilveren beker; terwijl het bedrag der inleggenden tot premie moest zijn. De prijs is behaald door N°. 9, Wilhelmina Lucia, van J. P. Carst, te Amsterdam, in één uur 43 minuten, de premie door N°. 5, Prins Maurits, van J. J. Bart te Amsterdam, in één uur 49 minuten.

Eindelijk bleef nog over in de negende en laatste plaats de wedstrijd No. VIII, zeilvaartuigen zonder dek. De prijs van ƒ 190 is gewonnen door No 16, de Snelheid, een open jagt van W. T. Zandstra, te Sneek, in één uur 20 minuten; de premie door No. 18, Neptunus, een open jagt van G. Vis, in één uur 23 minuten.

De beslissing omtrent de Gouden Medaille, door Z. K. H. den Prins van Oranje uitgeloofd aan dengene, die het beste roei- of zeilvaartuig onder de dit jaar te Rotterdam en Amsterdam aan den wedstrijd deel genomen hebbende, zal hebben gebouwd, heeft, naar wij vernemen, heden ochtend ten 9 ure plaats gehad.

De commissie uit de Jagtklub heeft, in tegenwoordigheid van Z. K. H. den Prins van Oranje en in zijne loge, uitdeeling der prijzen en premiën aan de winners gedaan. Vervolgens heeft de vice-president der Jagtklub heeren commissarissen, meestal koopvaardij-kapiteins en leden van het collegie Zeemanshoop, voor de door Hun Ed. bewezene ondersteuning en diensten bedankt. Daarna heeft Z. K. H., na nog door den vice-president der klub en door den heer Burgemeester dezer stad te zijn aangesproken, omstreeks 4½ uur, Hoogstdeszelfs loge verlaten en is naar Amsterdam teruggekeerd.

De Prins is naar het paleis gereden en heeft zich van daar naar het collegie Zeemanshoop begeven, om aldaar een diner, ter gelegenheid van het feest, met zijne tegenwoordigheid te vereeren.

Het volksfeest is in orde afgeloopen.

Het tooneel, dat hetzelve heeft geleverd, is niet te beschrijven. Geheel de stad was op de been; de menigte der rijtuigen en voetgangers was ontelbaar, en alom stond men op elkander gedrongen. Het gezigt uit de stad op de tribune, leverde een verrukkend schoon gezigt, bijzonder van de jagthaven aan het IJ, van waar vele liefhebbers deels in hunne jagten, deels in de havenhuisjes, dit heerlijk schouwspel genoten.

Men verhaalt in 's Gravenhage, dat de minister van financiën, de heer van Hall, ad interim met het portefeuille van binnenlandsche zaken zou worden belast, doch men vermoedde, dat zij aan jhr. P. van Akerlaken zou worden opgedragen. Eene bepaalde beslissing deswege wordt eerst na de terugkomst van Z. M. verwacht.

Voor eenige dagen heeft te Rotterdam eene bijeenkomst plaats gehad van de rijks-vee-artsen, gevestigd in der provincie Zuid-Holland, ten einde eene vereeniging tot stand te brengen, ten doel hebbende, om door onderlinge mededeelingen, genomene proeven en waarnemingen, de vee-artsenijkunde uit te breiden en alzoo in hare wezenlijke waarde meer te doen kennen. Wenschelijk is het voor landbouw en veestapel, dat deze vereeniging zich bestendige en dat de vee-artsenijkunde daardoor worde opgenomen in de rij der wetenschappen, als waarop zij, wegens hare belangrijkheid, aanspraak mag maken.

10 Sept.	Ten 12 ure teekende de Thermometer Fahrenheit					80	gr.
	» 4	»	»	»	»	77	»
11 dito.	» 12	»	»	»	»	75	»
	» 2	»	»	»	»	77	»

's GRAVENHAGE, 9 September. Den 1sten dezer is te Berlijn door den telegraaf het berigt ontvangen, dat Z. M. onze Koning, alvorens zich naar zijne goederen in Silezië te begeven, een bezoek bij zijn broeder Prins Frederik der Nederlanden, op Muskau, zou afleggen, waardoor de reis van Z. K. H. herwaarts eenige dagen vertraagd is. Het was niet onwaarschijnlijk, dat Z. M. bij den Koning te Erdmannsdorf een bezoek afleggen en de wapenoefeningen aldaar bijwonen zou.

Den 2den is Z. M., van Weimar komende, te Leipzig aangekomen, en ten 4 ure langs den spoorweg over Dresden naar Silezië vertrokken, den 3den te Breslau aangekomen, en heeft den volgenden dag zijne reis naar Heinrichau voortgezet.

ROTTERDAM, 9 September. Wij vernemen, dat de inspecteurs van het 1e en 2e district van den waterstaat, de heeren Goedkoop en Mentz, rapport hebben uitgebragt nopens de plaatsing van het stationsgebouw van den rijn-spoorweg alhier; de eindbeslissing deswege zal eerst na de terugkomst van Z. M. den koning genomen worden. Volgens geruchten zouden genoemde heeren geadviseerd hebben voor de plaatsing achter den Haringvliet. (*N. R. C.*)

— Wij zijn van eene van goede zijde onderrigt, *dat de concessie* door de hollandsche ijzeren spoorweg-maatschappij aangevraagd *tot den aanleg van eenen zijtak van het station Schiedam naar de haven aldaar*, is verleend, doch dat het tweede gedeelte dier aanvrage, betreffende de daarstelling van eene stoomboot-dienst van af dat punt naar Harwich, door de regering nog in overweging is gehouden. (*N. R. C.*)

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 8 September. Het vertrek van den Hertog de Montpensier naar Spanje, is, zegt men, bepaald op den 18 September. Z. K. H. de Hertog van Nemours zal den Prins vergezellen.

Men zegt, dat, bij gelegenheid van het huwelijk des Hertogs, en onmiddelijk nadat de Prins met zijne jonge gemalin zal zijn terug gekomen, prachtige feesten op het kasteel Eu zullen plaats hebben.

— Het is bekend, dat de Heer Cobden dezer dagen te Bordeaux heeft deelgenomen aan een feestmaal door de voorstanders van den vrijen handel ter zijner eer gegeven, en dat hij bij die gelegenheid op nieuw zijne gevoelens ontwikkeld heeft. Thans verneemt men, dat te Marseille eerdaags een genootschap zal worden opgerigt, hetwelk ten opzigte van den handel dezelfde beginselen huldigt als die genootschappen, welke reeds te Bordeaux en te Parijs bestaan.

— Men zegt dat Joseph Henry eerdaags naar de galeijen van Rochefort zal vervoerd worden om aldaar zijne straf te ondergaan.

— De hertog d'Abrantès, buitengewoon gezant van Z. M. den Keizer van Brazilië aan het hof van Pruisen, is dezer dagen van Berlijn alhier aangekomen. De zending van den heer d'Abrantès staat in verband met het geprojecteerde tractaat tusschen Brazilië en het Tolverbond, waarvan sinds lang sprake is geweest. Men verzekert, dat de beide gouvernementen het nog niet hebben kunnen eens worden aangaande de bepalingen van dat staatsstuk. De heer d'Abrantès zal, zegt men, binnen kort Frankrijk weder verlaten en naar Brazilië terugkeeren.

MADRID, 2 September. De *Heraldo* van gisteren deelt brieven mede van zijne correspondenten van Burgos, Ciudat-Real, Saragossa, Segovia, enz., welke eenparig verklaren, dat de tijding van het huwelijk der Koningin met den Infant don Francisco d'Assisi, in de steden eene algemeene tevredenheid verwekt en tot het vieren van volksfeesten aanleiding gegeven heeft. Trouwens alle dagbladen der hoofdstad houden zich uitsluitend met deze aangelegenheid bezig en vermelden alle berigten, die desaangaande van de provincien inkomen en het is zeker, dat bijna allen de gedane keuze van H. M. eenparig toejuichen. Dit is echter niet volkomen hetzelfde geval met de huwelijks-verbindtenis der Infante met den hertog de Montpensier, en de gevoelens zijn dienaangaande zeer uiteenloopend.

La Esperanza wil, dat er orders zouden gegeven zijn, dat alle toebereidselen tot het huwelijk den 18 dezer maand moeten afgeloopen zijn.

De heer Luis Gonzalez wordt ieder oogenblik in de hoofdstad gewacht, werwaarts hij teruggeroepen is. Hij zal eene conferentie met de ministers moeten houden. De Portugesche omwentelingsgezinden hebben intusschen onderscheidene feestmalen aangerigt ter viering van de zegepraal, die zij door de tijdelijke terugzending van den Spaanschen gezant vermeenen behaald te hebben.

Bijna alle dagbladen hebben vermeld, dat de Engelsche gezant alhier, aan ons gouvernement eene nota heeft ingediend, waarbij hij protesteert tegen het huwelijk der Infante met den hertog de Montpensier; deze tijding vereischt echter nog nader bevestiging. De gezant, die voornemens was, eene reis naar St. Sebastiaan te doen, zal nu de hoofdstad niet verlaten, daar de tegenwoordige omstandigheden hem niet veroorloven, zich van hier te verwijderen.

Men verzekert, dat de infant Don Francisco d'Assisi spoedig tot kapitein-generaal van het leger zal worden benoemd. Ook spreekt men van eene algemeene amnistie, die bij gelegenheid van het huwelijk der Koningin zou plaats hebben. *l'Eco del Comercio* uit den wensch, dat deze amnistie zich van Espartero en Ologaza tot op den geringen soldaat moge uitstrekken, die aan de laatste gebeurtenissen in Gallicië mogt hebben deel genomen.

De dagbladen der bewegingspartij willen weten, dat Don Enrico is verzocht geworden, naar Madrid terug te keeren, en dat hij zou geantwoord hebben, dat hij er niet zou terug komen, tenzij hij eene schitterende voldoening ontving voor de beleediging, die men hem had aangedaan, door hem, zonder eenigen vorm van proces, te verbannen. Dezelfde dagbladen vermelden de spoedige terugkeer van den generaal Narvaez te Madrid, en voegen er bij, dat hem het voorzitterschap zal worden opgedragen.

Volgens de *Heraldo*, neemt de Miguelistische partij weder dagelijks in nieuwe krachten toe, en wordt de afscheiding, die er tusschen den troon en de revolutionnaire partij bestaat, hoe langer hoe beduidender.

LISSABON, 30 Aug. De *Diario do Governo* heeft een besluit bekend gemaakt, houdende een nieuw financieel plan van het kabinet. Dit plan moet betoogen, dat men in staat is om belangrijke bezuinigingen daar te stellen in de uitgaven, ten einde daardoor het evenwigt met de inkomsten des rijks te herstellen. Die voorgestelde bezuinigingen bedragen 1,241,989,574 reis (ongeveer 3½ millioen gulden). Om dit resultaat te verkrijgen worden de pensioenen en tractementen ten laste van de schatkist op nieuw met 10 pCt. verminderd (zoodat die vermindering nu reeds 20 pCt. bedraagt). Bovendien hebben de Koningin en de koninklijke familie zich uit eigen beweging bezuiningen laten welgevallen, welke omstreeks ƒ 325,000 bedragen. Dit financieel plan wordt algemeen beschouwd als een armzalig hulpmiddel om uit de verlegenheid van het oogenblik te geraken, en hetgeen daaruit ongetwijfeld volgen zal, is, dat alle ambtenaren en schuldeischers van het Rijk, tegen de regering vijandig zullen gestemd worden.

De *Diario* bevat mede een besluit, waarbij de belasting op wijn en zout wordt opgeheven, welke belasting het volk sinds lang had verdroten.

De Miguellistische opstand is, naar het schijnt, nog niet geheel bedwongen. Het gerucht liep te Oporto, dat de opstandelingen in den omtrek van Braga een bataillon van de troepen der Koningin hadden krijgsgevangen gemaakt. De Graaf das Antas, militaire gouverneur van Lissabon, is benoemd tot hoofd-kommandant van het leger, hetwelk in de provincie Minho bijeen getrokken is, om aan de Miguelistische bewegingen het hoofd te bieden. De Graaf Bomfin, de hoofdpersoon van den opstand in 1844, is tot militaire gouverneur van Lissabon benoemd.

ENGELAND.

LONDEN, 7 Sept. Men zegt, dat lord Ashley zich zelven, bij de eerstkomende verkiezingen van Glasgow als kandidaat, tot de behoudende partij behoorende, zal voorstellen.

— Het is bekend met hoeveel naauwgezetheid in Engeland de bepalingen aangaande het vieren der Zondagen worden nageleefd. Des Zondags vertrekt de post zelfs niet, en alle werkzaamheden worden gestaakt. Echter is sinds eenige jaren een vrij hevig verzet tegen dit gebruik ontstaan, en de spoorwegen hebben zelfs,

ofschoon na een langdurigen strijd in den boezem van het Parlement, de vergunning erlangd, om des Zondags de konvooijen te laten vertrekken. Eene soortgelijke reactie begint zich ook te openbaren, betreffende de postbrieven.

Een der abtenaren van het *Post-Office* heeft onlangs een nieuw plan voorgesteld, strekkende, om eene minnelijke schikking aan te gaan tusschen de naauwgezette vierders van den dag des Heeren en hen, die daarop eenige vrijer beginselen wenschten toegepast te zien. De Heer Woodman wil niet, dat de post des Zondags die brieven zal verzenden, welke onderwerpen van weinig of van een ondergeschikt belang behandelen, en die derhalve een uitstel van een dag kunnen lijden. Doch daarentegen zijn er gewigtige tijdingen, die terstond behooren medegedeeld te worden, zeide de heer Woodman, en de brieven van zulk een onbetwistbaar belang behooren ook des Zondags verzonden te worden.

— Men leest in den *Standard* van den 2 September: »Wij vernemen, dat de eerw. heer T. G. Windham, kapellaan van het garnizoen, op West-End gecaserneerd, bij gelegenheid van den laatsten feestdag van de HH. Petrus en Paulus, zijn ontslag heeft ingediend van den winstgevenden post, dien hij bekleedde, om tot de katholijke Kerk over te gaan.

DUBLIN, 4 Sept. De heer Morgan O'Connell, de schoonzoon des bevrijders, is, zegt men, dezer dagen benoemd tot commissaris van de armen-wet in Ierland, met een tractement van 30,000 gulden.

— Het officieel dagblad dezer stad bevat heden een bevel van den lord-luitenant, waarbij, krachtens den bill, onlangs door het Parlement aangenomen, ten einde in die distrikten van Ierland, alwaar de behoefte zich het meest doet gevoelen, gedurende een zekeren tijd de werkzaamheden voor de arbeidzame klassen te vergemakkelijken, bepaald wordt, dat er op de dagen, bij dat bevel vastgesteld, afzonderlijke vergaderingen der autoriteiten zullen gehouden worden, ten einde die werkzaamheden te verdeelen, en zulks in de graafschappen Donegal, Cork, Clare, Mayo, Roscommon, Sligo, Tipperary en Waterford.

— De *Standard* wijdt aan den toestand van Ierland een artikel, waarin wij lezen:

»Wij willen geen noodeloozen schrik verspreiden, maar wij zeggen openhartig aan het Engelsche volk, dat het zich moet voorbereiden tot het nemen van grooter en krachtiger maatregelen, dan die men tot heden heeft aangewend, en die men tot dusverre heeft noodig geacht, indien men eenige millioenen onzer medeburgers aan den dood wil ontrukken. Wij zullen den raad niet geven, om bijzondere inschrijvingen te openen; het gevaar is zoo groot, zoo dreigend, dat het door zulk een middel niet kan worden afgewend. Geheel de aardappeloogst is verloren. Minstens vier millioen onzer medeburgers verkeeren op dit oogenblik even zoo in de onmogelijkheid, om zich voor het volgend jaar van levensmiddelen te voorzien, alsof zij zich naakt en zonder eenig middel tot levensonderhoud in eene ijszee of in de zandwoestijnen van Sahara bevonden. Wij hebben nog nimmer iets dergelijks in de geschiedenis gelezen. Eene aanstekende ziekte onder het veldgewas, die bijna te gelijkertijd in alle deelen der aarde eene vrucht aantast, zoodat zij met eene volstrekte vernietiging wordt bedreigd, is voorzeker een verbazend verschijnsel.

Zou men kunnen gelooven, dat er, staande dien toestand, en bij het somber vooruitzigt, dat zich aan de arme bewoners van Ierland vertoont, landeigenaars, rijke en vermogende edellieden gevonden worden, die, in plaats van de inzigten en pogingen van het gouvernement te helpen bevorderen, het pligt-verzuim — wij moesten zeggen, de barbaarschheid — zoo ver drijven, dat zij de pachters van hunne landgoederen verjagen?

Zoo leverde de *Freeman's Journal* dezer dagen het omstandig verhaal van eene dergelijke verdrijving, die in Westweath heeft plaats gehad. Zeven huisgezinnen, acht en twintig personen uitmakende, hadden sinds vele geslachten de wreedste afpersingen van hunne landeigenaars te verduren gehad. Wij vernemen bovendien, dat den 20 Augustus jl. de oppersherif van het graafschap Galway, vergezeld van eene bende policie-dienaars, zich nabij Ahascragh naar de landgoederen Ballinamore, Ballybane en Drinan heeft begeven, van waar hij tien huisgezinnen, te zamen zeven en veertig personen tellende, heeft verdreven. De meeste dier slagtoffers hadden, van vader tot zoon, gedurende drie geslachten, dien grond bewoond. Op eene andere plaats beproefde een landeigenaar, met name Prendergast, om bij Borrisokane, het huisraad van een ongelukkigen pachter in beslag te doen nemen; maar de houding der in dien omtrek wonende landlieden had zulk een dreigend karakter, dat men tot den verkoop niet durfde overgaan. Elders verjoeg een landeigenaar, de kapitein van Burgh genaamd, een armen zeventigjarigen grijsaard, die sedert meer dan dertig jaren werkte om aan zijne hoeve verbeteringen te brengen, en zulks, vermits het verlies der beide laatste oogsten dien ongelukkigen niet veroorloofd hadden, zijne pacht geheel te betalen.

Wij halen deze feiten aan, omdat men die niet krachtig genoeg kan gispen. Verdient dan in de waarlijk buitengewone omstandigheden, waarin Ierland zich bevindt, het edel grootmoedig gedrag van eenige landeigenaars eene loffelijke vermelding, de hardvochtige en wreedaardige handelwijze van andere verdient tot hunne schande en beschaming openlijk aan den kaak te worden gesteld."

Volgens den *Boston Advertiser* heeft men met de laatste gelegenheid tijdingen van Taïti ontvangen tot den 15 April. Volgens die berigten zijn de inboorlingen op de Fransche bezetting met zulk een geweld aangevallen, dat deze zich genoodzaakt zagen te wijken en aan boord der oorlogschepen de vlugt te nemen. De Europesche residenten zijn insgelijks gedwongen geworden, die partij te kiezen. Onmiddelijk na de ontruiming van de stad hebben de Franschen een begin gemaakt met het bombardement.

Een dagblad van New-York zegt uit een geloofwaardige bron te weten, dat het bombardement van het fort St. Jan d'Ulloa in het plan des gouverneurs van Washington ligt, indien de vredes-voorslagen door Mexico niet spoedig zullen zijn aangenomen. Zelfs zou het tijdstip, om dezen krachtigen maatregel ten uitvoer te leggen, bepaald zijn op 1 October e. k., en het bestuur stelt ten dien einde de noodige maatregelen met den meestmogelijken ijver in het werk.

Men heeft te Londen tijding van de Kaap de Goede Hoop ontvangen, loopende tot den 20 Junij. Zij zijn echter vrij onbeduidend, en het schijnt, dat er in den toestand van den oorlog tegen de Kaffers weinig belangrijks is voorgevallen.

DUITSCHLAND.

BERLIJN, 8 Sept. Z. M. de Koning heeft aan de bibliotheek dezer stad ten geschenke gegeven een op parkement gedrukt en met de grootste pracht gebonden exemplaar van de werken van Frederik den Groote. Nog 200 exempl. zijn op velijn papier getrokken, en bestemd, om aan de vorsten en wetenschappelijke inrigtingen van Duitschland en het buitenland ten geschenke gegeven te worden. De druk en het bindwerk zijn, zegt men, den doorluchtigen gever waardig. De uitgave bestaat uit dertig boekdeelen; men berekent, dat de band van ieder deel 10 Pruissische Thalers heeft gekost, zoodat de kosten van het bindwerk alleen, van de twee honderd exemplaren, 60,000 thalers bedragen.

De haat tegen het Katholicisme in Baden slaat tot persoonlijke gewelddadigheden over en neemt een zeer ernstig karakter aan. Den 24 Augustus werd de heer Faller, bestuurder van de parochie van Heitersheim, terwijl hij een naauwen gang doorging, die naar de pastorij geleidt, eensklaps door een persoon aangevallen, die zich daar verborgen hield, en die hem zoodanig heeft mishandeld, dat de geneesheer verklaarde, dat zijn toestand zeer zorgelijk en zijne genezing onzeker was. De dader van dit feit is niet ontdekt, en zal dit welligt nooit worden, hetzij de heer Faller hem niet herkend heeft, hetzij dat hij hem niet wil noemen.

—Het *Frankfort. Journal* vermeldt, dat Z. M. de Koning der Belgen te Baden is aangekomen, en wel op denzelfden dag als de hertog de Montpensier en mede gelijktijdig met de Koningin der Nederlanden.

Een dagblad van Neurenburg wil weten, dat de Keizer van Rusland, ten gevalle van den Koning van Denemarken, van zijne aanspraak op Holstein heeft afgezien, en dat hij zich verbonden heeft, om de beide takken van het huis van Gattrop tot het besluit te doen komen, om zijn voorbeeld te volgen. De Czaar zou daarentegen, volgens dat dagblad, Z. M. den Koning van Denemarken hebben aangemaand, om alle middelen, die hem ten dienste staan, aan te wenden, ten einde een opstand in de hertogdommen te voorkomen. Deze berigten zijn echter zeer onwaarschijnlijk.

Indien men aan een schrijven aan de *Augsb. Zeit.* geloof mag hechten, dan zou het kabinet van Berlijn geen grooten ijver aan den dag leggen, om de regten der hertogdommen Sleeswijk en Holstein te verdedigen, en zou het zelfs niet verwijderd zijn, van deze geheele zaak als eene revolutionaire strekking te beschouwen, die eerder behoort bestreden dan beschermd te worden.

De stad Glatzkow, gelegen in de Rzeszow-Kreits in Gallicië, is bijna geheel door eene brand vernield. Van de zes honderd inwoners, die het stadje bevatte, dolen er nagenoeg 500 in de omliggende plaatsen rond, ter prooi aan de vreesselijkste armoede.

LUCERN, 3 September. Het kanton Thurgau, wiens bevolking grootendeels uit protestanten bestaat, zal er eerdaags toe overgaan, om de kloosters te doen ontruimen en zich de goederen dier geestelijke gestichten toe te eigenen. De protestantsche overheden, die zich in deze zaak als leeraars in de katholijke godgeleerdheid opwerpen, hebben op eigen gezag beslist, dat het bestaan van kloosters volstrekt niet in verband staat met de kern van het katholicisme. Deze belagchelijke bewijsgrond was reeds in 1841 door de protestantsche overheden van Aargau gebezigd, toen zij het verbond verkrachtten, door de goederen van de kloosters in dat kanton in een lands eigendom te veranderen. Onze hervormers van de XVI eeuw zijn in het vernielen der kloosters welligt op eene meer onbeschofte wijze te werk gegaan, maar zij huichelden voorzeker geen genegenheid noch belangstelling voor de godsdienst, die zij wenschten uit te roeijen. Het gouvernement van Tessin heeft van zijne zijde mede de doelloosheid der kloosters erkend, en daar het art. 12 der bonds-acte als strijdig beschouwt met de leer van den vooruitgang, maakt het toebereidselen om het door Aargau gegeven voorbeeld te volgen. Door een systema van tergende handelingen jegens de geestelijke gestichten te volgen, vleit zich het kanton, dat het de kloosters tot maatregelen zal kunnen brengen, die het later als een voorwendsel zal bezigen, om ze uit te roeijen.

ZURICH, 4 September. De Zwitsersche Landdag heeft heden over de zaak der zeven verbondene katholijke kantons gestemd; 10½ kantons hebben voorgesteld, dat het verbond zou verbroken worden, zonder uitnoodiging noch bevel daartoe. Ingeval van tegenstand zou men nadere maatregelen beramen. Geneve heeft zich van de stemming onthouden. De afgevaardigden van Neufchâtel, St. Gall en Bazel (de stad), zullen nieuwe orders van hunne kantons inwachten.

ITALIE.

ROME, 30 Aug. Men verzekert, dat de Cardinalen Vannicelli, legaat te Bologna, en Della Ginga, legaat te Urbino en Pesaro, hunne betrekkingen zullen in een verlaten. De gebeurtenissen hebben hunnen toestand tegenover het gouvernement en de bevolking zoo moeijelijk gemaakt, dat hunne verwijdering als zeer waarschijnlijk verwacht wordt. De geest der Romeinsche bevolking is over het algemeen den Paus volkomen toegedaan; het volk verbeidt met het grootste vertrouwen de hervormingen, welke de eerste handelingen van den Paus hebben aangekondigd.

De Italiaansche propaganda te Parijs en te Londen is verre van over de amnistie en de hervormingsplannen tevreden te zijn; want zij zien daarin maatregelen, die hun geliefkoosd plan van de vereeniging van Italië tegenwerken. Deze partij doet door hare agenten allerlei soorten van kwade geruchten uitstrooijen, en houdt niet op, om de jeugd op te ruijen. Haar wachtwoord is: een koningrijk Italië; maar zij heeft niet één plan, tot uitvoering van dien droom. Overigens is de ontzaggroote menigte der bevolking tegen die luchtkasteelen gezind; zij kleeft den Paus aan met hart en ziel, en de amnistiëerden toonen, dat zij de verkregene kwijtschelding waardig zijn. Zij hebben daarvan een bewijs gegeven te Bologna, toen zij dezer dagen aldaar hun best hebben gedaan, om een begin van volksrumoer te stuiten en de gemoederen te doen bedaren.

De woelingen der revolutionairen, hoe weinig bijval zij ook mogen vinden, plaatsen het gouvernement in zeer moeijelijke omstandigheden. De Cardinaal Staatssecretaris Gizzi heeft gemeend, eene circulaire te moeten zenden aan alle autoriteiten, om te verklaren, dat het gouvernement formeel alle theoriën afkeurt, welke vooruit worden gezet, om de jongelingschap en de warme hoofden te verleiden, en om elk te waarschuwen voor het gevaar, waaraan men zich zou bloot stellen met die aan te nemen.

Van den anderen kant heeft het gouvernement reeds door daden getoond, dat het besloten heeft, alle ambtenaren te straffen, die ongehoorzaamheid of achteloosheid plegen. Alzoo is Dr. Tosi, gouverneur van Faënza, terug geroepen om rekening van zijn gedrag te geven, daar hij de bevelen van het gouvernement niet heeft opgevolgd. De directeurs van politie te Foligno en te Pesaro schuldig aan dezelfde ongehoorzaamheid, zijn eveneens van hunne bediening ontzet.

(Aug. Zeit.)

Men meldt uit Livorno, dd. 27 Augustus aan de *Augsb. Ztg.*:

De schokken der aardbeving hadden zich gedurende eenige dagen niet meer doen gevoelen en de gemoederen waren reeds langzamerhand gerust gesteld, toen dezen morgen ten 10 ure weder eene schudding plaats had, die, ofschoon niet zeer merkbaar, echter de inwoners onzer stad op nieuw met schrik vervulde. Volgens officiële opgaven, hebben, behalve de steden Livorno, Pisa en Volterra, zeven en zeventig dorpen en gehuchten door de aardbeving aanmerkelijke schade ondervonden. Twee derzelve, Ortiano en Lorenzana, zijn geheel verwoest. Het aantal dooden bedraagt 70, dat der gekwetsten 521 en dat der ongelukkigen, die zich, ten gevolge van dit onheil, zonder huisdak bevinden, drie of vier duizend. In de steden van Toskanen worden geld-inzamelingen ten voordeele der slagtoffers gedaan, en van alle kanten worden giften toegezonden.

BELGIE.

BRUSSEL, 9 Sept. De *Politique* klaagt, dat België zich niet toelegt op den ruilhandel op de kust van Afrika, daar Frankrijk dien handel bijna uitsluitend met belgische fabriekanten voert, terwijl België de producten van die kusten door middel van Frankrijk ontvangt. Het blad zet de fabriekanten aan om niet, zoo als tot nu toe, werkeloos te blijven wachten, totdat de Franschen hunne producten komen koopen, maar zelve te handelen, en raadt hen aan hunne, speculatien op die kusten te beproeven, waar de handel nog merkelijk kan worden uitgebreid.

— Dezer dagen heeft men aan het gebouw van het gemeentebestuur van het 10de arrondissement van Parijs de bekendmaking aangeplakt van het huwelijk van Z. D. H. Carel-Honoré Grimaldi, hertog van Valentinois, erfprins van Monaco en grande van Spanje, 1e klasse, met Mej. Antoinette-Gislaine, gravin van Merode.

HANDELSBERIGTEN.

AMSTERDAM, 11 September.

Koffij de gunstige stemming duurt voort, en terwijl er nog meerdere navragen komen, moet er op de betaalde veilingsprijzen ¼ à 1 Cs. winst gegeven worden, ook suiker blijft in eene goede positie, en voor Rijst is meerdere vraag, en voor gepelde Java ƒ 14¼ besteed.

Tarwe 131 ℔ Holsteinsch ƒ 315; 132 ℔ Rostock ƒ 325 entr.; 130 ℔ b. Poolsche ƒ 335; 128 ℔ dito ƒ 330; 126 ℔ minder dito ƒ 315; 127 ℔ dito dito ƒ 315; 132 ℔ w. b. dito ƒ 355; 125 ℔ g. b. dito ƒ 312; 127, 128 ℔ w b. dito ƒ 334, 38. cons. *Rogge* 116, 118 ℔ Riga ƒ 229, 235; 115 ℔ dito ƒ 226; 119 ℔ Arch. ƒ 240; 117 ℔ Petersb. ƒ 233; 121 ℔ Odess. ƒ 245; 118 ℔ Petersb. ƒ 237, in ent. *Haver* 74 ℔ voer ƒ 120; 72 ℔ dito ƒ 115; 80, 82, 86 ℔ dikke ƒ 140, 142, 146. *Boekweit* 118 ℔ Greinsche Groninger Zand. ƒ 219. *Koolzaad*, prijshoudend. Op 9 vaten Olie, in April £vl. 35; Sept. 53; Oct. en Nov. 53½. *Lijnzaad*, een doen. Riga ƒ 245. *Raapolie* per 6/w. ƒ 32½; Vliegend 31½; primo Mei 32½, ¾; Oct. 32¼; Nov. 32¼, ½; Dec. 32¼, ½. *Lijnolie* per 6/w. ƒ 29¾; Vliegend 28¾, ½. *Hennipolie* per 6/w. ƒ 35; Vliegend 32. *Raapkoeken* 1040 ƒ 68 à 72. *Lijnkoeken* (harde) 104 ƒ 8½, 10¼.

GRONINGEN, 8 Sept. *Tarwe*, nieuwe 123 à 126 ℔ o. roode Tarwe ƒ 9.50 à 10.25; 123 à 126 ℔ j. dito dito ƒ 9 à 9.75; 128 à 128 ℔ n. Ommeland dito ƒ 9 à 9.50. — *Rogge* 120 ℔ Odessa ƒ 8.40 geboden, 115 à 118 ℔ o. Rogge ƒ 7.80 à 8.30.

SNEEK, 8 September. *Boter* ƒ 39.00 à ƒ 40.50. *Kaas* ƒ 23.00 à ƒ 30.00. Aanvoer van Boter 1376 ½ en 169 ½ ton. *Kaas* 38028 N. pd.

SCHIEDAM, 10 Sept. *Genever* ƒ 23.00; Amst. Proef ƒ 24.25; bet Nederl. Vat, zonder Fust en zonder de belasting.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

		10 SEPT. gebl.	11 SEPT.			4½ u. gebl.
NEDERL., Werkel. Sch.	2½ pCt.	60⅝	60⅝	à	60 11/16	60 11/16
Dito Dito	3	72¼	72¼	à	72⅜	
Dito Dito op resc.	3	72¾	72⅜			
Dito Dito	4	94 13/16	94 13/16	à	95	
O. I. Leening	4	94⅜	94⅜			
Amortis. Syndic.	4½					
Dito Dito	3½	90¾	90¼			
Handel-Maatschappij	4½	175¼	175		175¼	175
Haarlemmermeer	4					
Aand. Rijn-Spoorweg	4½	112½				
Aand. Holl. S. M.						
BELGIE	4½					
Dito	2½					
Dito bij Rotschild	2½					
SPANJE, L. bij Ard. van 35 £	5	21¼	21⅛	à	21⅛	
Dito bij Dito enb. st.	5	21⅛	20⅞	à	21 1/16	
Dito	3	39¼	39⅛	à	39⅜	
Dito Binnenl. à 6 m.	3	34¼	34⅛	à	34¼	34¼
Coupons Ardoins		20¼	20⅛			
Passive			6¼			
Deferred						
Britsche Uitgest.		6¼	6¼			
PORTUGAL, te Londen	4	45¼	45¼		45⅝	45⅜
Dito Dito	4	44½	44¼		44¾	44½
Dito Binnenl. à 1 Conto	5					
RUSL. OB. H. 1798 tot 1816	5	106	106¼			
Dito bij Hope en C. 1828/29	5	105⅞	105¾		105⅞	105⅞
Dito Dito 1831 en 1833	5	96⅝	96¾		96⅞	
Dito bij Hope	4	94¼	94			
Dito bij Stieglitz en C.	5	89¼	89¼			
Cert. te Hamburg	5					
Inschrijving in Assignat.	6					
Cert. van Dito	6					
POLEN, Certific.	4					
Dito Aand. met Loten fl 300	ƒ		172			
Dito Dito fl 500	»		144½			
AMERIKA, Phil. Bank	6 pCt.					
Dito	5					
Dito Bank-Actiën		5	5			

Oostenrijk, Met. 5 pCt. 108¼; dito 2½ pCt. 59¾; Nieuwe Aand. met Lot. fl. 250, 390; Braz. 5 pCt. 89; dito 48.3, 87½; Mexico 25½, 11/16; Peru 20⅞, 21; Grenada 22; Ecuador 2¼.

Koers van het Geld: Beleening 3, ¼ pCt., Prolong. 3 pCt. Wissel-Disconto 4 pCt.

ANTWERPEN, 10 Sept. Kerkelijke Staat. Oblig. 1832 à 1837 5 pCt. 100¾. Certific. 1844, 5 pCt. 96¾.

Wisselkoers.

2/m. Hamburg 35.43⁷/₁₆; Zigt dito 35.75; 2/m. Londen 12.12 5/16; Zigt Londen 12.20; 3/m. Lisbon. 43.—; 3/m. Porto 43.—; 2/m. Petersb. 1.87 ¹⁰/₂.

SCHEEPSTIJDINGEN.

GIBRALTAR, 23 Aug. Het schip Augusta Etienne, Kapt. Espanet, van Marseille naar Bourbon, alhier op strand gezet is weder in vlot water gebragt, en de lading, door water en vuur beschadigd, geborgen. — Het schip Clara, Kapt. Hjorth, van Stockholm naar Marseille, bij Kaap Spartel gestrand is gebroken, doch een gedeelte der lading geborgen.

INGEZONDEN STUKKEN.

MEDEDEELINGEN UIT MIJN DAGBOEK. (1)

»Tenzij men, in zijnen geheelen omvang, wél begrijpe het onderwerp van het concordaat, en de verhouding, waarin, ten tijde van het door den Koning genomen besluit, het in werking te doen brengen, de bij dat concordaat contracterende partijen tot elkander stonden, kan het verzet, dat de voorgenomen uitvoering van het concordaat bij de reactionnaire partij ontmoette, niet naar waarde worden beoordeeld." Binnen deze woorden ligt de weg afgebakend, welken de gang mijner beschouwingen zal te volgen hebben.

Welk was het onderwerp van het tusschen den Paus en den Koning gesloten concordaat? Het onderwerp dier acte was de regeling van de belangen der R. K. Kerk in het Koningrijk der Nederlanden. Vertoeve ik een oogenblik bij dit punt, ten einde te onderzoeken, welk aandeel het Hoofd van de Kerk en het Hoofd van den Staat, in de regeling van den belangen der R. K. Kerk toekomt.

De bepaling van dat aandeel hangt af van de oplossing dezer andere, hoogst belangrijke vraag, welke de natuurlijke betrekking is tusschen de Kerk en den Staat? Daarom, hoe verhouden beide zich tot elkander? Het antwoord luidt, dat zij tot elkander staan als geheel onafhankelijke magten.

Wat men onder beider onafhankelijkheid te verstaan hebbe, leere de groote Clemens August, Aarts-bisschop van Keulen: »Een staat is slechts dan onafhankelijk, wanneer hij, zonder de vergunning in te roepen van eenigerlei vreemde magt, is kunnen ontstaan en zich in stand kan houden; wanneer hij aan geene andere magt ondergeschikt, maar zelfs de hoogste magt (*summa potestas*) is, met het regt van zelf zich alles te bezorgen, wat hij behoeft tot zijne instandhouding, tot zijn welzijn en tot de bereiking van het doel, dat hij zich voorstelt! Hij moet, daarenboven, het regt hebben uit zich zelf alles te doen, wat hij noodzakelijk en nuttig oordeelt, tot zijn welzijn, tot zijn behoud en tot bereiking van zijn doel, zonder intusschen het regt van een ander te kunnen hinderen. Eindelijk moet hij het regt hebben van op eene wettige wijze, alle beleediging te kunnen afweren, welke men hem zou willen doen, in een woord, hij moet hebben het *jus armandi*. Hij moet de volheid genieten van het wetgevend, van het regterlijk en van het uitvoerend regt (2)."

Waarop nu grondt de Katholijke Kerk haar regt van onafhankelijkheid?

»En Jesus zeide hun (aan zijne leerlingen): Mij is alle magt gegeven in den Hemel en op de aarde. Gaat dan, en onderwijst alle volkeren, en doopt hen in den naam des Vaders en des Zoons en des H. Geestes. En leert hen al mijne geboden onderhouden. En ziet, ik zal met u zijn alle dagen, tot het einde der wereld (3)."

Deze woorden zijn ontzettend. Zij werden uitgesproken, het oogenblik vóór Christus Hemelvaart, toen Hij van de zijnen scheiden zou, en Hij hun als zijnen uitersten wil had mede te deelen — zijn uitersten wil, waarin Hij, krachtens zijne almagt, die bovennatuurlijke maatschappij verordende, in welke alle menschen, door bemiddeling der zijnen, moesten vergaderd worden (4).

Behoef ik nog te zeggen, dat, krachtens hare instelling, deze maatschappij zelfstandig en onafhankelijk is? Welke verklaring gaat hare instelling vooraf? Zegt de God-Mensch, dat de Keizer, of zijn Stedehouder in Judea hem gezonden en gemagtigd heeft, de zijnen uit te zenden over de aarde, opdat zij alle volkeren zouden onderwijzen, en doopen in den naam der H. Drieëenheid, en hen leeren onderhouden, al wat Hij hun geboden had? In dat geval ware van den aanvang af de Kerk ondergeschikt geweest aan den staat! Maar ontleende Hij zijne magt aan eene menschelijke zending, — zou dan de belofte, van met de zijnen te zullen zijn tot het einde der wereld, op zijn zachtst genomen, met eene snorkende grootspraak zijn? Welke menschelijke instelling kan hare eigene duurzaamheid waarborgen? Is niet al wat van deze wereld is, ook wat het hechtste schijnt, aan gestadige wisseling onderhevig? »Opgaan, blinken en verzinken!" — bevatten die woorden van Bilderdijk niet de geschiedenis der wereld?

Doch de God-Mensch laat zijne lastgeving, welke de instelling der Kerk inhield, voorafgaan door eene uitdrukkelijke verklaring van zijne bevoegdheid, om »zonder inroeping van eenigerlei vreemde magt," zijne Kerk te kunnen stichten. »Mij is alle magt gegeven in hemel en op aarde. Gaat dus, en onderwijst alle volkeren, en doopt hen, enz." »En ziet, ik zal met u zijn alle dagen, tot het einde der wereld." Deze woorden heiligen de Kerk tot eene goddelijke instelling, aan welke, krachtens haren oorsprong, tot het einde der wereld door haren Stichter een onafhankelijk bestaan verzekerd is."

Evenzeer blijkt de onafhankelijkheid der Kerk uit haar doel. Welk is haar doel? »Ik ben de weg, de waarheid en het leven, zegt de Heer, die in mij gelooft, zal in der eeuwigheid niet vergaan." Elders (Joann. X, 10) zegt Hij: »Ik ben gekomen, opdat zij het leven zouden hebben, en het overvloediger zouden hebben." Weer elders (Math. XXII, 37, 38, 39): »Gij zult den Heer uwen God lief hebben uit geheel uw hart, en geheel uwe ziel en geheel uw verstand. Dit is het grootste en eerste bevel. En het tweede, gelijk aan dit, is: gij zult uw naaste beminnen als u-zelven. In deze bevelen zijn de wet en de profeten." Nu nog eens: welk is het doel der Kerk? Het is de heiligmaking der zielen en de eeuwige gelukzaligheid (5)! Hoe nu kan dat doel betracht en onveranderd gehandhaafd worden, zoo de Kerk de leer, waarop haar doel gegrond is, niet ongeschonden zou kunnen bewaren? En ongeschonden zou zij die leer niet kunnen bewaren, zoo zij aan de wisselzieke luimen der wereldsche magt was onderworpen! Zonder de onafhankelijkheid der Kerk is de reinheid harer leer niet te denken! Hun, overigens, die aan de handhaving harer reine leer niet veel hechten, maar willen, dat deze zich voortdurend, in het verloop der tijden, ontwikkele, zij het gezegde van den H. Paulus (ad Gal. I. 6, 9.) herinnerd: »Wanneer wij zelven, of wanneer een Engel des Heeren U een Evangelie verkondigden, verschillend van dat, wat wij u hebben verkondigd, hij zij vervloekt! Ik heb het u gezegd, en ik zeg het u nog eens: zoo iemand u een Evangelie verkondigt, verschillend van dat, hetwelk gij hebt ontvangen, hij zij vervloekt!"

Blijkens haren oorsprong en haar doel, is alzoo de onafhankelijkheid der Kerk boven allen twijfel verheven.

R.

(*Wordt voortgezet in het volgend No.*)

(1) Zie Nos. 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 26, 27, 28, 30, 32.

(2) Uber den Frieden Zwischen Kirche u. Staat, s. 12.

(3) S. Math. XXVIII, 18, 19, 20.

(4) Verg. *de Katholiek*, IX, 372 en volg.

(5). At finis Ecclesiae et imperii sacri est sanctificatio animarum ac beatitas sempiterna." Zallinger, Institut. Jur. natur. et Eccles. publ. I 339.

Amsterdam, bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitge